

Η ΑΝΕΚΔΟΤΗ ΑΥΤΟΒΙΟΓΡΑΦΙΑ

ΤΟΥ ΠΟΙΗΤΟΥ ΑΝΔΡΕΑ ΛΑΣΚΑΡΑΤΟΥ

[Μεταφράσεις εκ του 'Ιταλικού και υποσημειώσεις του

κ. Χαρίλ. 'Αντωνάτου. Ουδείς έχει δικαίωμα ἀναδημοσίευσης και ἐκδόσεως ἐκτός του μεταφραστοῦ.]

(Συνέχεια εκ του προηγούμενου)

“Όταν όμως έμαθα πώς αυτός ο φίλος μου ἀρνήθηκε νάρθη στη Ζάκυνθο, όταν δεν μπορούσα ἀπολύτως νά υπερασπισθῶ μόνος μου, ἀπελπίστικα τελειωτικά κι' ἄφραγα νά δικασθῶ ἐρήμην και χωρίς διαδικασία (1).

Τὴν κατάλληλη ἐκείνη γιὰ τὸ δημοκόπο ἡμέρα, ἡ αἰδουσα τοῦ δικαστηρίου ἦταν παραγεμισμένη ἀπὸ δολοφόνους, φανατικούς γιὰ τὸν ἀρχηγὸ τους καὶ ἀντίπαλό μου. Ὁ δικαστής, ἄνθρωπος μηδαμύνος, πού δὲν ἔβλεπε τὴ σωτηρία του παρὰ σὲ μίαν αὐστηρὴ κατάδική μου κι' ο δημοκόπος, ἀπόλυτος κύριος τῆς αἰθούρας καὶ τοῦ αποτελέσματος τῆς δίχης. Τέτοια ἦταν ἡ κατάσταση τῶν πραγμάτων ἐκείνη τὴν ἡμέρα, ἡ ὁποία μπορούσε νὰ κρίνῃ τὸ μέλλον τοῦ δημοκόπου, γιατί τὸν πρόσφερε τὴν περὶ καλὴν εὐκαιρίᾳ νὰ γίνῃ υπεραγαπητός καὶ νὰ λατρεθῇ ἀκόμα σὺν ἐιδωλόπατρί τοῦ λαοῦ. Κατεδικάσθηκα τρεῖς μῆνες φυλάκιση, με διαταγὴ νὰν τοῖς κάμω στὴν Κεφαλονιά.

Αὐτὸ τὸ περιστατικὸ ἐπέβαλε τότες τὴν ἀναχώρησιν τῆς οἰκογενείας μου καὶ τὸν Ἀύγουστο τοῦ 1860 γυρίσαμε στὸ νησί μας. Δὲν ἔκαμα όμως παρὰ ἓνα μέρος τῆς ποιητικῆς μου, γιατί οἱ κάτοικοι, ἐπαναστατημένοι ἀπ' αὐτὴ τὴν ἀδικίαν ἀπόφασιν, διέφυγαν μίαν ἀναφορά στὴ Γερουσία ὑπὲρ ἐμοῦ κι' ἐκείνη διάταξε τὴν ἄμεση ἀπόλυσή μου. Στὴ φυλακὴ ἐβρίσθηκα καὶ τυραννητικὰ χυδαῖα ἀπὸ τὸν δεσμοφύλακα Ροσβάνη, Ζακυνθινὸ καὶ φίλο, φαίνεται, τοῦ Λομπακόφου. Ταυτόχρονα όμως ἔγινε μάστιγας, σ' αὐτὸ τὸ ἴδρυμα, καταχρήσεων, τίς ὁποῖες ὕστερα ἐνοικολόγησα, πράγμα, πού ἔφερε ὡς ἀποτέλεσμα τὴν ἀπομάκρυνσιν τοῦ χτηνώδους καὶ αἰτίμου ἐκείνου δεσμοφύλακα (2). Σὺν βήγῃα ἀπὸ τὴ φυλακὴ τὸν Ὀκτώβριον τοῦ 1860, δημοσιεῖται ἕνα φυλλάδιον, τίτλοφορημένον: Le mie sofferenze e le mie osservazioni nelle prigioni di Gelaonia (3) “Ἀς διαβάσῃ.” Ἐκεῖ ἐνδιαφέρου ἀπὸ ἀπόσπασμα τῆς τοπικῆς Ἱστορίας.

Ὑπόφερα μιὰ καταδικὴ καὶ μιὰ φυλάκιση ἀθανάτου ὅμως τὸν ἑαυτὸ μου θριαμβεῖται καὶ στοιχί-ατίξιν πῶς ὁ ἀντίπαλός μου δὲν ἀισθάνεται στὸ βάθος τῆς καρδίας του τὸν ἐαυτὸ τὸν τέτοιο.

Όταν ὁ δίκαιος ἀποφέρει γίνεται δυνατός. Δυνατός ἔστω ἀπὸ τὴν ἀδικίαν, πού ὑπόφερα, ἔπαυα ν' ἀποστομόνω τὸ διαβολικὸ ἐπὶ τοῦ χτήνος, γιατί μπόρεσα νὰ ἔξακολουθίσω τὸ Λύχνου μου, χωρίς κανεὶς νὰ μ' ἐνοχλήσῃ πᾶν.

Ἡ μικρὴ αὐτὴ ἐφημερίδα δὲ μπορούσε νὰ θεωρηθῇ σὺν ἐξακαλῆρσιν τῶν ὁμηγημάτων τῆς Κεφαλονίας: τίς ἴδιες ἀρχές, γραμμένες συχνὰ με περισσότερην δύναμιν στὸ Λύχνου, κάποτε μάλιστα μ' ἀνοιχτὴ ἐπανάστασιν ἐνάντιν αὐτῇ ἐκκλησιαστικῇ ἐξουσίᾳ.

Ἀργότερα ἔπαυα νὰν τὸν δημοσιεύω γιὰ διάφορας αἰτίες: ἡ ἀπορία ἀπὸ ἀντίστασιν ἦταν ἴσως ἡ φρικωδέστερη αἰτία. “Ἐτοὶ τὸ μικρὸ μου φύλλο, γεννημένο ἐφημερίδα οἰκογενειακὴ (4), ὑποχρεώθηκε ἀπὸ τὰς συνταγνίαις, κατηγορίας καὶ καταδρομῆς, πού ἔπαθε, νὰ μεταβληθῇ σ' ἐφημερίδα πολεμικὴ (5).” Ἐβάσταξε ὅσο ὑῤῃσκει ὅλη στὴν ἀντίστασιν, ἅμα πάντιστας ἐξαφανίσθηκε, ἔπαυα κι' αὐτὴ νὰ ὑπάρχῃ. Στὰ 1862 ἐστειλε στὴν ἐκδοσὴ τῆς Κεφ-κυρας τὸν ἀφορησιμὸ μου τοῦ 1856, σὺν προῖον τῆς Κεφαλονίτικης βιοηγίας (6) ὁλοφάνερη ἀπόδειξις ὅτι στὸν ἀγῶνα, πού ἀρχισα στὰ 1856 κατὰ τῆς ἀγρυπτίας, βρέθηκα τότες κύριος τοῦ πεδίου τῆς μάχης. Σὲ τούτην τὴν τελευταίαν μονομαχίαν δὲν ἐνδράθηκε κανεὶς πᾶν νὰ τολμήσῃ ν' ἀπαντήσῃ.

(Ἀκολουθεῖ)

Σημ. Λασκαρ. (1) Πράγμα νὰ πιστέψω, διὲ ἐλεγκαν τότες στὴ Ζάκυνθο: ὁ δημοκόπος δηλαδὴ ἔχε κάμει γνωστὸν στὸν Σύνδ. πᾶν, δὲν ἐχούσαντες ἐκεῖ, δὲ δὲ γυμὰς ζωντανὸς στὴν Κεφαλονιά.

Σημ. Λασκαρ. (2) Διωριστικὰ δεσμοφύλακος στὴ Ζάκυνθο, δὲν ἄρχισα όμως νὰ πανθῶ ὁριστικά, γιὰ νέες ἀτίμιες πού ἔκαμε ἐκεῖ.

Σημ. Μεταφ. (3) Τὰ παθητικά μου καὶ οἱ παροτρύνσεις μου ἀπὸ τὴ φυλακὴ τῆς Κεφαλονίας.

Σημ. Μετ. (4) Ὁ “Ἀλχόνος” εἶχε ἐπιγραφὴν: “Ἐφημερίδα Οἰκογενειακῆς.”

(5) Ὁ “Λύχνος” εἶχαν ἐπιγραφὴν: “Ἐφημερίδα Πολεμικῆς. Οἱ ἀρτίστοιχοι όμως 37 καὶ 38 εἶχαν ἐπιγραφὴν: “Ἐφημερίδα Σωφρονιστικῆς.”

Σημ. Μεταφ. (6) Τὴν 1η Γενναρίου 1862 ὁ Λασκαρὸς ἐστειλε στὴν ἐκδοσὴ βιοηγικῶν καὶ ποιημάτων στὴν Κεφ-κυρα τὸ καίριον τὸ ἀφορησιμὸ τοῦ 1856 κατὰ τῆς ἐπὶ τῆς ἀπλητείας ἐκμετάλλευσιν τῆς Κεφαλονίας, συνοδευμένα ἀπὸ μιὰ ἐπιστολὴν στοὺς διοργανωτὰς, ἐπιστολὴν γεμάτην εὐφροσύνην γιὰ ἑλπίδας, ὅσοι συνετίλσαν νὰ γίνῃ ὁ ἀφορησιμὸς. Ἐλπεε ἔθο Ἀλφ. Ἀλχόνος).

ΝΕΟΕΛΛΗΝΙΚΗ ΠΟΙΗΣΙΣ

Η ΔΙΑΘΗΚΗ ΜΟΥ

Θάλλῃ καὶ γιὰ μένα ἡ ὥρα,
Ὅπου θ' ἀνοῦσθῃ στὴ χώρα
Πὼς πεθαίνει ὁ Λασκαράτος,
Τῶν κατεργαρίων ὁ γάτος
Καὶ θά γένῃ χαρὰ τόση.
Ποῦ ἀπὸ τὴν χαρὰ καμπόσοι
Θάλλουν νὰ σὺλλυπῇθουν,
Γιὰ νὰ ἴδωσιν καὶ νὰ χαροῖνε

Κακορίζικοι, χαρεῖτε,
Γιατὶ πλέον δὲν θέλει εὐρεῖτε
Στοὺς θυμούς τοῦ Λασκαράτου
Καὶ στὰ παρανετικά του,
Ποῦ καβόρουν τὴν ἀγκύνα,
Ποῦ δαγκάει καὶ κλεῖ τὴν νίνα.

Κακορίζικοι, σκιερίστατε.
Γιατὶ ἐκείνον ὅπου ἐρίστατε
Καὶ πού ὅμως τὸν φοβόσθενε,
Καὶ δὲν ἐπαρπλυνόσθενε,
Ὅταν ζῶντας μετὰς ὡς
Ἦτον ὁ ἐπιτηρητής σας
Τώρα νάτε τὸν ἐμπρός σας
Ὑποπόδιος τῶν ποδῶν σας,
Νεκρὸ πτώμα, ἔλᾶτε βῆσι τε το,
Θριαμβέσι τε, μεταγύστῳ ἱετο,
Καὶ χορτάσι τε τὴν διείλι σας
Τώρα πλέον ἐν ἀσφαλείᾳ σας.

Μὰ νὰ ξέρετε, καίρινοι,
Πὼς μιὰ κρίσις σας προσμένει
Παραμῆρος, ὅπου βαρύνει
Θὰ σὲς ἀνερθῇ ἀδρωπιά.
Θὰ νὰ ποῖν' οἱ ἀπογόνιοι σας
Τὸ ἔσθῃς συνειδητοῖς σας
Μορῇ ἀτίμῃ, γιατί
Δὲν τοὺς ἐτύλες δοῦ.

• Ὅταν ἀνοσιουργοῦσαε
• Εἰς ἐκείνον πού ἀδικούσαε;
• Ποῖσιν τότε τὸν κοινῆν;
• Μὲ τι τρόπο παρκαμῆν,
• Καὶ δὲν ἔβγανες φωνή
• Εἰς τὴν τόσῃ σου ἐντροπῇ;

Θὰ πῆς ἐτοὶ ἔκαμες πάντα
Σὲ παρόμοιά σου συμβάντα
Θέλεις φρόνιμος τὸν ἀδρόπουν,
Μὲ θερηκόμορφους τοὺς τρόπων.
Καί, γιὰ τὰ σχεδιασμένα...
Νὰ συμβᾶνται μ' ἐσένα...

Δὲν τοὺς θέλεις καινοτόμους,
Σάτυρους, λενθεροτόμους,
Αἰσθητοὺς, στηλιτευτάς...
Τοὺς τοιοῦτους τοὺς μῆσι;
Γιατὶ βγαίνουν τὴν μαρμαροῖα
Ὅχι τὰ φρόνιμα τὰ μοῖτρα,
Καὶ τὰ δαίγουν' ἀπὸ ὠραία,
Ἀσχημα καὶ φρικαλέα.

[Ἀφιστῶνεται εἰς τοὺς ἀπ' ἀρχῆς ἑως τέλους ἀντίπαλούς καὶ διώχτας μου].

“Ἐτοὶ ἄνθρωπε τὰ ἡμέρας,
Ἐξωδὲν δοῖς, μέγα τέρας,
Χριστιανοφτιασίδωμένος,
Καὶ στὴν ἀγορὰ φερμένος
Σύρε ἀφῶκα στὸ Ἐσάγγελο,
Ποῦ τὸ σέβεται γιὰ γέλιο,
Γιὰ νὰ περνομαρτυρῆς,
Καθὼς πάντα σονηθῆς.

Ἀλειμένος μὲ νηστεία,
Μὲ σαρκαστοθυροσκεία,
Τὴν αἰγὴν στὴν ἐκκλησίᾳ σου
Μὲ σταυροπομπήματα σου,
Σύρε, λάτρενε φελόνια,
Καὶ τὴν νύχτα κλέβετε ἀλόνια.

Σὺ' ἐκεῖ ὅπου χρωστῆς
Μηχανῶν γὰ τὰ φῆς,
Μὲ ὁμιλίες ἀπατηλές,
Μὲ φρενιές καὶ μὲ καρπιάς.

Ἡ ἀγορὰς μὴ σ' ἐμποδίζου:
Κ' ἔργου σου ἀνδ' ἐξαυθίζου.
Μοῖτρα προτίτουν' κ' ἐμπρός,
Καὶ δὲ τίτοις Χριστιανός.

Χριστιανὸς δὲν τοῦ Λαδῶν,
Μὴ σκοτίζουσι διόλου,
Ἐλβε ὁ Λαδῶς παντοῦ
Ὅπου χρειάζεται βοηθοῦ,
Καὶ δὲ βῆσι καὶ ἐκεῖ ἐμπρός σου
Συμβουλὸς σου, βοηθὸς σου.

Σ' ὀλ' ἀπάνου, μὴ βαρυνόσθενε,
Τρέχετε ξεμολογρόσθενε,
Καὶ πληθῶς τε τὸν παπᾶ
Γιὰ νὰ πῇ καὶ γιὰ νὰ φᾶ.
Ἐπιδιὴ ξεμολογμένοι,
Θοῖκοι, μεταλαβόμενοι,
Θὰ νὰ πᾶτε μὲ δικαίωμα
Στὸν Μακρίων τὸν Στεφῶμα.
Κι' ὁ Θεὸς γὰ μὴ μορῇ
Διαλαθρόπουν' νὰ σὲς πῇ;
Γιατὶ τὸν ἀποστομόντε,
Σὰν τὸν δειξέτε πὼς ὤντετε
Ταχικὰ ξεμολογμένοι,
Καὶ καλὰ ἐφοδοῦσθαι
Μὲ τὴν ἀρετὴν ἐκινεῖ
Ποῦ ἐπτελεῖ χρεὶ Θεοῦ,
Στὴν ἐπίγειαν κατοικίαν σας,
Καταπῶς λέγ' ἡ θρησκεία σας.

Χριστιανοὶ διαλαθρόπαι,
Οἱ διαλοκοὶ σας κόποι
Θὰ σὲς πᾶν, στὸ τέλος διόν,
Μὴ σ' τὴν τρύπα τοῦ διαδῶν.
Γιατὶ τὴν ὥρα ὅμως χαρεῖτε,
Ἐκεί πλέον δὲ θέλει εὐρεῖτε
Στοὺς θυμούς τοῦ Λασκαράτου
Καὶ στὰ παρανετικά του,
Ποῦ καβόρουν τὴν ἀγκύνα
Ποῦ δαγκάει καὶ κλεῖ τὴν νίνα.

† Ἀντρέας Λασκαράτος

ΟΙ ΔΥΟ

— Πλαγιάζω νὰ σὲ διενερεῖω, μὰ πρὶν γλαρώσω ἀκόμα
Στὴν ἀρχαλιά σου βλοκοῦμαι καὶ σὲ φιλῶ στὸ στόμα...

— Κ' ἐνὶ τὸν ὕπνῳ μου γλῆκὸ μὲ τὸ φίλ σου παίρνω
Στὰ διενεράτῃ μου παίρνεσαι με, κι' ὅπου ποθεῖς σὲ φέρνω:
Πότε στὰ ρόδα τοῦ γλαυτοῦ, πότε στὴς γῆς τὰ γυφίλια,
Ὅς πού νὰ μ' ἀποκοιμηθῆς οὐδὸν στήθους σου τὰ φύλλα.

— Ἡ ὀλόχαρος ὁρμενίζουμαι μὲ σὺν λατῶν τοὺς κήπους,
Ποῦ μόνο οἱ Ἀδρες πρόσχαρες ἀκούν τοὺς τῶσους χητῶνους
Τὸν δὺο καθιδίαν μας καὶ σιωποῖν, μὴν τῆχῃ καὶ ταράξουν
Τὸ ἐρωτικὸ ταξίδι μας... καὶ κἀπὼν μᾶς ἀράζουν.

[Τρογυρία τῆς Ἀκρογιαλίας]

Γιάννης Περγιαλιτῆς

